Lze důvodně očekávati, že nová sbírka vzorců splní svůj účel: že se stane vpravdě praktickou a spolehlivou denní pomůckou všem těm, kdož jsou z jakéhokoliv podnětu povinni stýkati se s rejstříkovými soudy a plniti své nebo svěřené povinnosti protokolační i širší povinnosti přihlašovací k soudům, vedoucím rejstříky obchodní a společenstevní.

Glos.

Po časopisech.

Výplata z vinkulované spořitelní knížky.

Dr. Jar. Homolka zabývá se v článku pod hořejším nadpisem ve Spořitelním obzoru 12/XLI na str. 481 vlivem vzorcových stanov. Na otázku o které jsme již v č. 6, 9 a 10/II přinesli pojednání, uvádí:

»§ 38 vzorc. stanov má bližší předpisy o výplatě ze spořitelní knížky vázané na podpis a stanoví, že vklad vyplatí se osobně tomu, kdo vklad na svůj podpis vázal anebo tomu, koho za svého zmocněnce ustanovil vlastnoručním podpisem. Je-li knížka vinkulována na heslo, vyplatí se vklad tomu, kdo předloží spořitelní knížku (vkladní list) a udá heslo. U nevinkulované spořitelní knížky je spořitelna oprávněna i povinna vyplatiti vklad každému, kdo spořitelní knížku k výplatě předloží, neboť platí zákonná domněnka, že každý předkladatel knížky se považuje za jejího vlastníka. Jsou-li tu okolnosti uvedené v § 10 spoř. zák. č. 302/1920 Sb. (soudní zákaz, umoření, vinkulace), je peněžní ústav (spořitelna) v každém případě povinen odepříti výplatu vkladu.

V těch případech, t. j. bez ohledu na soudní zákaz, provedené umoření neb vinkulaci by provedení výplaty z knížky bylo protiprávní a činilo by peněžní ústav za ně odpovědným.

Jde-li ale o nepoctivého držitele spořitelní (vkladní) knížky, není tu podmínek pro odepření výplaty podle § 10 uvedeného zákona, neboť případ nepoctivé držby není v tomto paragrafu uveden a peněžní ústav jest oprávněn provésti výplatu, aniž se dopustí protiprávního činu; přes to může výplatu odepříti, je však pak na něm, aby dokázal držitelovu nepoctivost a tím správnost důvodu odepření výplaty. Není rozhodující, že v § 10 dotč. zákona není právo odepříti výplatu nepoctivému držiteli zvlášť upraveno, neboť vyplývá z všeobecné právní normy, že nepoctivé nebo nemravné jednání nemůže býti zdrojem práva. (Rozh. Nejv. soudu v Brně ze dne 18. ledna 1938, Rv II 519/36, Sb. n. s. č. 16.646.) Proti nároku na výplatu se může spořitelna ubrániti jen důkazem, že žalobkyně je nepoctivou držitelkou knížky. Při tom nezáleží na tom, zda spořitelna měla důvod, aby pochybovala o poctivosti držby majitele knížky, nýbrž jen na tom, zda v případě sporu se jí podaří provésti důkaz, že majitel knížky skutečně nabyl držby nepoctivým způsobem, nebo že se při nabytí dopustil hrubé nedbalosti. Jelikož obdobný předpis zákona ani stanov neplatí pro vinkulovanou spořitelní knížku, je spořitelna vždy oprávněna, i tehdy, bude-li splněna řádně vinkulační doložka (udáno heslo atd.), žádati průkazy oprávnění od předkladatele knížky.

Stanovy neřeší však, s výjimkou úmrtí případu vlastníka vinkulované knížky, jak má spořitelna postupovati, když spořitelní knížka (vkladní list) je předložena k výplatě a majitel nemůže udati heslo, na něž je výplata ze spořitelní knížky vázána. § 38 posl. odst. vzorc. stanov spořitelen praví: »Zemře-li vlastník vinkulované knížky spořitelní, vyplatí se vklad jen tomu, kdo prokáže, že mu byl vklad přikázán pozůstalostním soudem. Průkazu toho není třeba, jde-li o knížku vinkulovanou na heslo, jež jest soudobému majiteli známo.«

Doslovně shodná ustanovení obsahují stanovy všech komunálních spořitelen a obdobně i stanovy První moravské spořitelny v Brně. Budou proto tyto spořitelny musiti postupovati i nadále podle předpisu svých stanov, neboť předpisy stanov jsou lex specialis, na něž jsou vázány (nález vídeňského správního soudu z 13. X. 1871. č. 1597, Budw. 1179; stejně náš nejvyšší soud v rozhodnutí z 31. III. 1937, R I 137/37 Sb. n. s. 15.969 zdůrazňuje, že ustanovení spořitelních stanov není jen interní záležitostí spořitelny, nýbrž zákonným předpisem, který působí i na venek a k němuž má soud přihlížeti z moci úřední). Na zachovávání stanov má tedy druhá smluvní strana přímý nárok. (Viz Staub-Pisko: Kommentar zum Handelsgesetzbuch, str. 149, bod 1b.)

Tímto předpisem zavazují se spořitelny, že po smrti vlastníka vinkulované spořitelní knížky vyplatí vklad tomu, kdo prokáže (odevzdací listinou), že mu byl vklad přikázán pozůstalostním soudem, při čemž majitel knížky nemusí udati heslo, což plyne úsudkem z opaku z druhé věty téhož

paragrafu, kde se tohoto průkazu soudní listinou nepožaduje, udá-li ten, kdo knížku předkládá (»soudobý majitel«) heslo, třeba šlo o knížku z pozůstalosti. Majitel knížky, prokáže-li ovšem bezvadně svou totožnost s osobou, v jejíž prospěch zní odevzdací listina (dědic, příp. odkazovník) neb příkazní listina (věřitel při odevzdání pozůstalosti jure crediti), jest tudíž dostatečně legitimován odevzdací, příp. příkazní listinou pozůstalostního soudu a na její průkaz a předložení spořitelní knížky, by spořitelna byla povinna vklad vyplatiti, takže ani není, a nebylo vlastně ani dřív třeba, aby pozůstalostní soud, jak se stává, zvláštním usnesením (podle dnešního nazírání judikatury nezákonným) ukládal spořitelně výplatu vkladu ve prospěch dědice (odkazovníka příp. věřitele) bez ohledu na vázanost knížky heslem.

Stejně musela by spořitelna odmítnouti i odpověď na příkaz pozůstalostního soudu, aby mu byla sdělena data, týkající se spořitelní knížky, když ji zároveň soud nepředloží. Spořitelny jsou totiž povinny zachovati tajemství o svých obchodech a také musí dbáti vázanosti vkladu, přípustné podle § 10 zák. č. 302/1920 Sb. Povinnost a právo zachovávati úřední tajemství vyplývá i pro obor nesporného řízení z předpisu § 34 zák. z 19. června 1931, č. 100 Sb. o základních ustanoveních řízení nesporného, jenž rozšiřuje na řízení nesporné některé předpisy zákona o řízení sporném, zejména výslovně, i pokud jde o provádění důkazů. Důsledkem toho platí i pro řízení nesporné předpis § 321, čís. 5 c. ř. s., podle něhož smí býti výpověď odepřena na otázky, jejichž zodpovědění by bylo vyzrazeno obchodní tajemství. Data týkající se spořitelních knížek jsou pak beze sporu obchodním tajemstvím.

Dotčeným předpisem stanov jsou tedy spořitelny vůči majitelům spořitelních knížek z pozůstalosti vázány a kdyby odmítly vyplatiti vklad osobě legitimované způsobem v § 38, posl. odstavec stanov určeným, mohly by býti nepochybně s úspěchem žalovány na výplatu vkladu.«

Na ostatní případy stanovy odpověď nedávají. Autor odkazuje při tom na judikáty 12.352, 15.385 a 16.126.

Přizpůsobení daňového práva k říšskému daňovému právu.

Účetní listy v čís. 15 letošního ročníku uveřejnily výstižný přehled nových zákonných daňových opatření, z něhož uvádíme:

Stále užší hospodářské spětí Protektorátu s ostatním územím Říše vyžaduje také v oboru daňovém, aby daňové protektorátní právo bylo přizpůsobeno daňovému právu, platnému na ostatním území Říše. V jednotném velkoněmeckém hospodářském prostoru není trvale možné, aby vedle sebe byly dva daňové systémy, lišící se ve svých zásadách a základních pojmech.

Byly proto již také některé daně (na př. daň z obratu, daň dopravní, daň z motorových vozidel atd.) přizpůsobeny říšskému daňovému právu a zavedena daň z majetku, obdobná říšské dani z majetku.

Nyní se přizpůsobuje také protektorátní daň důchodová říšské dani důchodové.

Daň důchodová patří podle svého rozsahu a výnosu k nejdůležitějším osobním daním. Musí proto také nejvíce vyhovovati zásadě sociální spravedlnosti. Tento požadavek splňuje říšská důchodová daň ve značné míře, poněvadž co nejdalekosáhleji bere zřetel na osobní poměry poplatníkovy, přihlížející k existenčnímu minimu, rodinnému stavu a k případným mimořádným zatížením. Protektorátní právo daně důchodové nepřihlíží k osobním poměrům a k rodinnému stavu poplatníkovu v témže velkorysém rozsahu, jako říšské právo daně důchodové.

Nové právo daně důchodové, přizpůsobené říšskému právu, nabude účinnosti pro příjmy z nesamostatné práce (důchod ze služebních požitků) — budoucně tak zv. daň ze mzdy dnem 1. dubna 1943. Pro ostatní druhy příjmů, z nichž bude poplatníku daň vyměřována, bude platiti nové právo daně důchodové pro kalendářní rok 1943.

S přizpůsobením práva daně důchodové říšskému právu daně důchodové, budou převzaty též říšskoněmecké sazby daně důchodové a daně ze mzdy. Nové sazby přinesou sociálně spravedlivější daňové zatížení než dosud. Ženatým poplatníkům s dětmi se dostane podstatných výhod proti svobodným.

Zároveň s přizpůsobením říšskému právu daně důchodové v Protektorátě bude vybírán od protektorátních příslušníků válečný příspěvek.

V rámci sjednocení všech sil k totálnímu vedení války je příkazem, aby se příslušníci Protektorátu, kteří v nynější válce nekonají válečnou službu na frontě, zúčastnili při opatřování finančních prostředků pro vedení války Říše placením nepatrného válečného příspěvku. Chystá se válečný příspěvek ponenáhlu stoupající podle sociálních poměrů 0,5% do 6% důchodu, při čemž částka 6000 K z ročního důchodu zůstane volnou. — Prvých 6000 K z ročního dů-

chodu nebude proto podrobeno válečnému příspěvku. Dosud vybíraný branný příspěvek bude zároveň zrušen.

V souvislosti se zavedením nové daně důchodové (daně ze mzdy) zamýšlí se zrušiti daň rentovou, daň z vyššího služného, daň dividendovou a zvláštní daň z úroků z úsporných vkladů. Dále bude nahrazena zvláštní daň výdělková s účinností pro kalendářní rok 1943 korporační daní, obdobnou říšskému právu. Aby bylo dosaženo u korporací (na př. akciových společností, společnosti s r. o., společenstev, těžířstev a j.) stejného daňového zatížení jako u korporací na ostatním území Říše, bude zavedeno k dani korporační v zjednodušené formě ještě daňové zatížení obdobné říšské dani živnostenské.

Zároveň bude dovoleno podle dávného přání protektorátního hospodářství fysickým osobám a osobním společnostem, zapsaným v obchodním rejstříku a korporacím, podléhajícím korporační dani, za určitých předpokladů k 1. lednu 1943 nově oceniti provozní jmění a sestaviti východiskovou bilanci.

Kromě toho přechodná opatření u daně důchodové, všeobecné a zvláštní daně výdělkové, jejichž účinnost skončila koncem roku 1942 a obsažená ve vl. nař. č. 7/1940 Sb. prodloužena ještě o jeden rok. Příslušná vládní nařízení připravuje ministerstvo financí a lze je očekávati v nejkratší době.

Se zavedením nového práva daně důchodové a daně korporační přejde se podle říšského zdaňování od zdaňování podle berního roku ke zdaňování podle kalendářního roku. To má za následek, že důchod (zisk, výtěžek) obchodního roku 1942 (1941/42) nebude základem zdanění. Pro daň důchodovou, sraženou v kalendářním roce 1942 ze služebních požitků, bude míti nové vládní nařízení o dani důchodové přechodná ustanovení.

Splátky předem na přímé daně na základě posledního daňového výměru je nutno dále platit dosavadním způsobem, dokud nebude vydán nový výměr.

Z právní prakse.

Rozluka.

Možnost odvolání návrhu žalované strany na rozluku pro případ, že by neměla býti výhradně z viny protistrany.

Do kdy je tato možnost?

*

V konkretním případě žalovaná manželka, navrhující v rozlukovém řízení původně zamítnutí žaloby, během jednání v prvé instanci, když se domnívala, že prokázané okolnosti postačí k rozluce z výhradné viny žalobcovy, změnila svůj návrh tak, že navrhovala rovněž rozluku, avšak z viny žalobcovy.

První soud však rozloučil manželství pro hluboký rozvrat, ale z viny obou stran.

Žalovaná ve svém odvolání navrhovala zase již jen vyhovění odvolání v tom smyslu, že rozluka se vyslovuje z výhradné viny žalobcovy.

Odvolací soud však nevyhověl tomuto odvolání, uznávaje stejně jako první instance na rozluku zaviněnou oběma stranami.

Žalovaná podala dovolání a s poukazem na rozhodnutí 18.040 a 18.213 Sb. r. n. s. civ. formulovala petit dovolacího spisu takto:

»I. V prvé řadě beru zpět svůj návrh na rozloučení manželství a v důsledku toho žádám, aby žaloba J. R. na rozloučení manželství byla zamítnuta a žalobce odsouzen k náhradě útrat všech 3 instancí do 14 dnů pod exekucí. Jen v tom případě bych svůj návrh na rozluku zpět nebrala, kdyby rozluka vyslovena byla z výhradné viny žalobce a tento byl odsouzen k náhradě útrat všech 3 instancí pod exekucí.

Při tom ovšem ani při návrhu na zamítnutí žaloby nevzdávám se svého práva samostatnými zákroky kdykoliv na podkladě zjištěných okolností uplatniti nárok na rozluku manželství z výhradné viny žalobcovy, když by totiž rozsudkem následujícím po tomto dovolání nebyl uskutečněn výrok o rozluce z výhradné viny žalobcovy.

II. Pro případ, že by soud dovolací však uznal, že můj návrh v první instanci, učiněný na rozluku z výhradné viny žalobcovy, byl opodstatněn a že je vskutku možno rozluku povoliti z výhradné viny žalobcovy a nikoliv také z viny mé, pak jsem ochotna